

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2635/2020
15.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујицића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца малолетне АА из ..., коју заступа мајка ББ и ББ из ..., чији је пуномоћник Драгана Филиповић, адвокат из ..., против туженог ВВ из Републике ..., ... – ..., чији је пуномоћник Драгица Гостовић-Сомборац, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 78/20 од 27.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 78/20 од 27.02.2020. године, тако што се одбија, као неоснована, жалба тужиле и потврђује пресуда Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица Инђија П2 398/19 од 25.12.2019. године у ставу четвртм изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 12.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица Инђија П2 398/19 од 25.12.2019. године, одређено је да ће родитељско право према тужилци малолетној АА вршити самостално тужилца ББ. Тужени је делимично лишен родитељског права према тужилци мал. АА у одлучивању о промени пребивалишта, прибављању њене путне исправе и преласка државне границе Републике Србије и других држава, па је овлашћена мајка ББ да самостално, без пристанка оца, прибавља путну исправу за малолетну АА, као и да малолетна АА у мајчиној пратњи или у пратњи трећих лица, којима мајка да писмену сагласност, може да прелази државну границу Републике Србије и других држава ради путовања, без посебне сагласности оца, овде туженог. Тужени је обавезан да на име законског издржавања малолетне АА плаћа месечно износ од 150 евра до 05. у месецу за текући месец, а у случају задоцњења да плати законску затезну камату почев од дана падања у доцњу до исплате на рачун законске заступнице ББ, почев од подношења тужбе док за то постоје законски разлози. За разлику између досуђеног износа од 150 евра до траженог износа од 200 евра месечно тужбени захтев је одбијен, као неоснован. Тужени је обавезан да тужилцама исплати трошкове поступка у износу од 43.100,00 динара, са законском затезном каматом од

извршности до исплате. Утврђен је модел остваривања личних контаката малолетне АА са оцем, ближе наведено тим ставом изреке.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 78/20 од 27.02.2020. године, усвојена је жалба тужиле и првостепена пресуда преиначена у побијаном одбијајућем делу тужбеног захтева за висину доприноса туженог издржавању малолетне АА, утолико што је поред досуђеног износа од 150 евра досуђен износ од још 50 евра, које је тужени у обавези да плаћа до 05. у месецу за текући месец, како је то ближе наведено тим ставом изреке. Обавезан је тужени да тужилци малолетној АА на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужени, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 87/18) и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда из члана 374. став 1. ЗПП, јер другостепени суд у поступку одлучивања о жалби није погрешно применио коју одредбу овог закона, а што је могло бити од утицаја на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца ББ и тужени су засновали ванбрачну заједницу у којој имају заједничко малолетно дете АА, која је рођена ... године. До поласка у школу АА је живела најпре са оба родитеља у првим годинама свог живота, затим је један период више боравила код оца у ..., где су се он и његова мајка бринули о малолетној АА, да би по поласку у школу АА искључиво живела са мајком, а код оца је проводила летњи распуст. Током године тужени малолетну АА посећује редовно, а те посете трају различито од 1 до 15 дана. Малолетна АА је ученица ... разреда Основне школе „...“ у ..., постиже одличан успех, изузетан је ђак и има запажене резултате на такмичењима из математике и лингвистике. Поред редовних школских обавеза има и бројне ваннаставне активности, учи два страна језика, тренира одбојку, похађа часове глуме и клавира. АА је способна да формира своје мишљење и прецизно га изрази, а њена зрелост је изнад очекиване за тај календарски узраст. Емотивно је везана за оба родитеља, али је са мајком блискија, поверава јој се, слободна је у изражавању својих осећања, а са оцем има формирану емотивну везу, али не осећа једнаку блискост као према мајци. Малолетна АА живи са мајком у ... у стану величине 68 м², који је тужилца ББ купила на кредит са роком отплате од 20 година и месечна рата износи 220 евра, а кредит је узет пре непуних годину дана. Тужилца ББ је ..., запослена у ... „...“ и просечна зарада јој је 88.169,80 динара. Тужени је запослен као ... у ... „...“ у ... и просечна зарада му је око 500 евра, а пошто је ..., он у летњем периоду сваке године по том основу оствари приход који је различите висине и креће се од занемарљиво малог до око 500 евра. Тужени нема других обавеза издржавања. Сувласник је стана у делу од 2/3 и да би откупио сувласнички удео своје сестре

подигао је кредит у укупном износу од 23.000 евра, па му је месечна обавеза 174,66 евра, а кредит ће отплаћивати до маја 2033. године. Допринос туженог досадашњем издржавању малолетне АА био је у томе што јој је куповао поклоне веће вредности, клавир, ајфон, таблет, ховерборд, а давао јој је и новац последњих најмање годину дана око 50 евра месечно. Трошкови ваннаставних активности за малолетну АА су око 5.300,00 динара за школу глуме, затим трошкови путовања 8 пута месечно суботом и недељом, а повратна карта на релацији ... – ... кошта најмање 540,00 динара, затим за два страна језика часови коштају 3.700,00 динара месечно, спортска активност кошта 1.800,00 динара, па укупни трошкови издржавања, тј. становања, исхране, одеће, обуће, трошкови обавезног основног школовања, трошкови додатног образовања и ваннаставних активности износе месечно до 50.000,00 динара. Између родитеља не постоји адекватна сарадња и договор у вези са заједничким дететом, а тужени одбија да да сагласност тужиљи да се промени пребивалиште или да са дететом путује у иностранство, што све утиче и на однос АА са оцем. Према мишљењу Центра за социјални рад „Дунав“ у Инђији у најбољем интересу детета је да мајка самостално врши родитељско право, а да се у погледу сагласности за промену пребивалишта детета отац делимично лиши родитељског права, као и да се уреди модел остваривања личних контаката малолетне АА са оцем.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев у погледу одлуке о висини доприноса туженог дечијем издржавању. Досуђењем износа од 150 евра, првостепени суд је поступио у оквиру минималне суме издржавања, а приликом одлучивања имао је у виду и садржину одредбе члана 163. став 2. Породичног закона.

Међутим, другостепени суд налази да досуђени износ на име издржавања није адекватан ни стварним потребама малолетне тужиље, као повериоца издржавања, а ни могућностима туженог, као дужника издржавања. Имајући у виду имовинске прилике туженог, нарочито да он нема обавезу издржавања према другим лицима, осим према малолетној АА, да је радно способан, млад мушкарац који може да оствари додатну зараду и као музичар, другостепени суд је нашао да је тужени у могућности да доприноси дечијем издржавању са износом од 200 евра месечно. Иако тужени има кредитно задужење (месечно око 180 евра), кредитно задужење има и мајка, законска заступница малолетне тужиље, која самостално врши родитељско право (месечно око 220 евра). Међутим, према становишту другостепеног суда околност што је тужени кредитно задужен не може имати примат у односу на његову обавезу да доприноси дечијем издржавању, па уколико месечна примања туженог нису довољна за подмиривањем властитих потреба и потреба малолетног детета, он је дужан да редукује личне расходе, док дете у том погледу не може трпети, јер су дечије потребе егзистенцијалне природе и не трпе редуковање. Како је утврђено да се ради о изузетно надареном детету, девојчици која има различита интересовања и чије потребе управо у овом узрасту морају бити задовољене максимално, према становишту другостепеног суда, у циљу њеног даљег адекватног психолошког и социолошког развоја.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда којом је преиначио првостепену одлуку и досудио већи износ на име издржавања, није правилна.

Одредбом члана 160. Породичног закона („Службени гласник РС“ бр. 18/05...6/15) прописано је да се издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.). Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храњенике односно за лица на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом (став 4.).

Одредбом члана 162. истог закона прописано је да поверилац издржавања може по свом избору захтевати да висина издржавања буде одређена у фиксном месечном новчаном износу или у проценту од редовних месечних новчаних примања дужника издржавања (став 1.). Ако се висина издржавања одређује у проценту од редовних месечних новчаних примања дужника издржавања (зарада, накнада зараде, пензија, ауторски хонорар итд.), висина издржавања, по правилу, не може бити мања од 15% нити већа од 50% редовних месечних новчаних примања дужника издржавања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање (став 2.). Ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања (став 3.).

Делимично су основани ревизијски наводи којима се истиче да је приликом одлучивања о висини дечијег издржавања материјално право погрешно примењено. Имајући у виду да је утврђено да је за задовољење потреба малолетне АА месечно потребно око 50.000,00 динара, али и чињеницу да је и тужиља дужна да доприноси издржавању малолетне АА, овај суд је преиначио побијану пресуду тако што је снизио обавезу туженог на име дечијег издржавања са износа од 200 евра месечно на износ од 150 евра чиме је потврђена првостепена пресуда. Приликом одређивања висине дечијег издржавања узимају се у обзир све чињенице које се тичу животног стандарда дужника и његових имовинских прилика. Оба родитеља су дужна да се радно ангажују на сваки законом дозвољен начин, па и на штету властитог комфора, да обезбеде довољна средства за задовољење потреба малолетног детета. Када могућности родитеља нису једнаке, ни висина обавезе издржавања не може бити једнака. Већи део трошкова издржавања дужан је да сноси онај родитељ чије су стварне могућности веће. У конкретном случају, могућности туженог су неповољније, јер је његова зарада мања од зараде тужиље, а приход који он може да оствари од музике није сталан. Скромније могућности на страни туженог не омогућују да он са већим износом учествује у издржавању малолетне АА и обавеза туженог за издржавање малолетне АА у износу од 150 евра месечно је одређена у складу са критеријумима прописаним чланом 160. Породичног закона, а сагласна је и са садржином члана 162. Породичног закона, односно представља више од 15 % зараде туженог.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је преиначио другостепену пресуду тако што је првостепену пресуду потврдио, због чега је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Правилна је одлука о трошковима првостепеног поступка имајући у виду да су исти правилно одмерени применом одредаба чланова 153. и 154. ЗПП.

Одлуку из става другог изреке, Врховни касациони суд донео је применом одредаба чланова 153, 154. и 165. став 2. ЗПП, те је обавезана тужиља да туженом на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 12.000,00 динара, и то на име састава ревизије, сходно важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић